

Сорочинська О.А.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Погіршення стану здоров'я населення свідчать, що здоровий спосіб життя для більшості людей не становить життєвої цінності, тому що вони в недостатній мірі розуміють даний феномен. А погіршення стану здоров'я дітей свідчить про незадовільний стан підготовки студентів, майбутніх працівників дошкільних установ і як наслідок низький рівень валеологічної компетентності вихователів.

На сьогоднішній день не має однозначного тлумачення поняття *«валеологічна компетентність»*. На наш погляд *валеологічна компетентність педагога* є інтегрованим поняттям, яке включає систему валеологічних знань, вмінь, навичок, психологічних властивостей особистості (мотиваційні, емоційні, інтелектуальні, рефлексивні, регулятивні та ін.), міжособистісних відносини, переживань, особистісного та професійного досвіду.

Нами було проведення опитування студентів 1-го курсу ННІ педагогіки ЖДУ імені Івана Франка спеціальності «Дошкільна освіта». Їм було запропоновано відповісти на такі запитання: Що ви розумієте під поняття "здоров'я"? Які фактори визначають здоровий спосіб життя? Яким чином у вашій сім'ї відбувається формування елементів здорового способу життя?

Аналіз результатів опитування студентів засвідчив, що більшість (49% опитуваних) під поняттям "здоров'я" розуміють відсутність болю і фізичних вад організму. Деякі (27%), зазначили відсутність психологічних захворювань, 24% респондентів відмітили рівень інтелектуального здоров'я людини, і жоден із батьків не згадав про духовну сторону здоров'я.

На питання "Які фактори визначають здоровий спосіб життя?" 54% студентів відповіли – відсутність шкідливих звичок, 24% – загартування організму, 12% – збалансоване харчування, 9% – достатній руховий режим, 1% – дотримання правил особистої гігієни.

Результати відповідей на питання «Яким чином у вашій сім'ї відбувається формування елементів здорового способу життя?» засвідчили, що 43% студентів залучаються до методів загартування і проводять активний сімейний відпочинок, 29% – прослуховують бесіди з основ правильного харчування і не купують шкідливі продукти харчування, 17% – відвідують різноманітні спортивні секції і гуртки, 11% – не дали конкретної відповіді.

Отже, анкетування засвідчило, що значна частина студентів не має достатньої інформації про сутність здоров'я, здорового способу життя і факторів, які їх визначають.

Покращення формування валеологічної компетентності студентів відбувається під час вивчення курсу «Вікова фізіологія і валеологія». Даний курс розрахований на 9 кредитів обсягом 270 годин, з яких 48 год. лекції, 78 год. лабораторні заняття, 144 год. самостійно-індивідуально робота студентів.

Основною метою вивчення студентами зазначеного курсу є засвоєння теоретичних і практичних основ будови і функціонування дитячого організму в період його росту і розвитку; опанування знань, умінь і навичок раціонально, фізіологічно обґрунтовано будувати навчально-виховний процес із урахуванням вікових особливостей організму в різні вікові періоди, а також озброєння майбутнього вихователя практичними знаннями дотримання гігієнічних вимог навчального процесу та знаннями формування навичок здорового способу життя, зміцнення і збереження здоров'я дітей дошкільного віку.

Ознайомлення студентів із навчальним матеріалом відбувається під час *лекцій-бесід* ("діалог із аудиторією"), які забезпечують безпосередній контакт викладача з студентською аудиторією та дозволяють у достатньо короткий проміжок часу, у доступній формі викласти сутність певної проблеми, звернути увагу на найбільш важливі питання теми. Тому ми пропонуємо проводити лекційні заняття на теми: «Загальні закономірності росту і розвитку дітей і підлітків», «Вища нервова діяльність людини», «Валеологічні вимоги до навчально-виховного процесу у ДНЗ» та ін..

Окрім цього для оптимізації навчального процесу, підвищення якості знань студентів та належної їх підготовки до здоров'яформуючої і здоров'язбережувальної роботи з дошкільниками та формування валеологічної компетентності нами розроблено робочий зошит для лабораторних занять, у якому подано детальні інструкції до кожного заняття. Програмою передбачено проведення 38 лабораторних занять протягом I-II навчальних семестрів.

Проведення лабораторних занять є більш вагомим у процесі формування валеологічної компетентності майбутніх вихователів, тому що відбувається більш тісний та індивідуальний контакт між викладачем та студентами, що дозволяє більш об'єктивно оцінювати рівень навчальних досягнень останніх. Окрім цього організація лабораторних занять передбачає не лише контроль засвоєних знань, але й формування вмінь аналізувати та знаходити взаємозв'язки між різними процесами і явища в людському організмі, самостійно знаходити відповіді на поставленні проблемні завдання. Проведення лабораторних занять сприяє забезпеченню розвитку творчого професійного мислення, колективному творчому обговоренню найбільш складних питань навчального курсу, пізнавальної мотивації й професійного використання знань у навчальних умовах.

Ефективність процесу підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти залежить від використання активних методів, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, ініціативі і творчості. З нетрадиційних позитивний результат дають інтерактивні методи, а саме "Мозковий штурм", "Мікрофон".

Одним з таких методів колективного обговорення, пошуку рішень у процесі спільного висловлення думок є *"Мозковий штурм"*. Даний метод дозволяє за відносно короткий час запропонувати значну кількість варіантів відповідей на запитання. Як приклад для обговорення студентами пропонуємо тему «Хвороби ХХІ ст.». Викладач називає тему дискусії та запрошує студентів до участі у її обговоренні шляхом вільного висловлення своїх думок та ідей. Учасники «штурму» записують на дошці (аркуші паперу) якомога більше ідей

(навіть ті, які можуть суперечити загальноприйнятій думці) щодо розв'язання висунутої проблеми. Після припинення подання ідей, їх групують, аналізують, розглядають детальніше та обирають ті, що, на думку учасників взаємодії, допоможуть знайти вирішення поставленої проблеми.

Інтерактивна технологія «*Мікрофон*» надає можливість кожному суб'єкту стисло висловлюватися, відповідаючи на запитання чи виражаючи певну думку або позицію. Дана технологія дозволяє перевірити обсяг та глибину отриманих знань. З метою організації і проведення технології «Мікрофон» обирається тема для обговорення (факт або явище з вивченого матеріалу, або, навпаки, тема, яка ще не розглядалася на заняттях). Студентам пропонується висловити свою точку зору щодо даної проблеми. Наприклад «Причини неадекватної поведінки у дошкільників».

Під час проведення лабораторного заняття на тему «Дихання» студентам запропоновано розв'язати декілька *проблемних ситуацій*, а саме: «Що є причиною частих захворювань у дітей на отит», «Чому людина може прожити без їжі кілька тижнів, без води – кілька днів, а без повітря вмирає через кілька хвилин?», «Якось до лікаря було доставлено людину. Її грудна клітка була пробита з двох боків. Легені при цьому залишалися неушкодженими. Через деякий час хворий помер від задухи. Чому так сталося?», «Перш ніж пірнути у воду, треба набрати у легені якомога більше повітря або зробити ряд швидких і глибоких вдихів. В якому разі людина довше протримається під водою?». Темою лабораторного заняття «Обмін речовин та енергії. Основи раціонального харчування» передбачено вирішення наступних проблемних ситуацій: «Після спільної вечері сім'ї у наймолодшого її члена, 3-річного Данилка, виникли симптоми отруєння. У чому причина?», «Чим обумовлене зведення до мінімуму у харчовому раціоні дошкільників жирних продуктів харчування».

Розв'язання таких проблемних ситуацій сприяє розумінню, усвідомленню студентами корисності знань із вікової фізіології та розуміння значущості для збереження здоров'я дітей. Також використання таких завдань сприяє формуванню вибіркового використання набутих навичок, знань і вмінь.